

Roulotte – caravana Xisqueta:
campanya de divulgació del projecte
Xisqueta (valorització de la llana de raça
xisqueta, l'ofici de pastor i el treball artesà) a
l'àrea d'influència del **Parc Nacional
d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici**

Un projecte de:

Amb el suport de:

El projecte Xisqueta

Qui som?

Obrador Xisqueta www.obradorxisqueta.cat és una associació sense ànim de lucre ubicada al Pallars Sobirà (Alt Pirineu). Aquesta és filla de l'Associació rurals i del Projecte Grípia www.projectegripia.cat que treballa per la dinamització del sector primari a l'Alt Pirineu i al món rural en general.

La missió principal del projecte ha estat l'aprofitament de la llana dels ramats d'ovelles xisquetes pel desenvolupament de l'artesanía i usos alternatius entorn l'arquitectura sostenible.

El projecte xisqueta:

Des del 2009 Obrador xisqueta compra la llana a 25 paguesos de les comarques del Pallars Sobirà, Pallars Jussà, Alta Ribagorça i Noguera, que crien ovelles de raça xisqueta. En aquests 4 anys s'ha comprat un total de 52 tones, en un primer moment l'objectiu principal del projecte era pagar un preu just per la llana, per tal que el pagès es pogués costejar el preu de la xollada. Aquest objectiu fou aconseguit, ja que des del primer any es va pagar a 0.60€/kg la de raça xisqueta i 0.18€/kg la convencional, preus molt per sobre del que es pagava en aquell moment al mercat, per la mateixa categoria de llana.

El preu de la llana en els últims anys ha perdut molt valor, i això és degut a la entrada de fibres de síntesi química que han desplaçat l'ús de la llana.

Obrador xisqueta participa en totes les fases del procés, un cop els ramaders ens informen del dia de la xollada, personal de l'associació es desplaça a les explotacions per fer la primera selecció de la llana, la de més qualitat és la que es destinarà a artesanía, i la resta, serà destinada a bioconstrucció.

Un cop s'ha acabat la temporada de xolla a totes les cases que participen al projecte, els pagesos baixen la llana a un punt central de recollida, aquí es pesa la llana i es carreguen els tràilers que la

baixaran a la central de recepció, que està al Vallès Oriental. A la central es fa un triatge de les llanes blanques i les grises i s'envia a rentar, aquest any a Portugal, ja que l'agost del 2012, l'últim rentador que quedava a Catalunya va tancar.

Un cop la llana està neta s'elaboren els diferents formats que obrador xiqueta ven a granel, llana en floca (neta i amb un procés de cardat), llana en napa (neta cardada i en format de manta), llana filada, i llana filada tenyida amb tint natural.

Un altre dels puntals d'Obrador xiqueta és el grup d'artesans del territori, que transformen la llana xiqueta en productes acabats, bona part de les artesanes s'han format a través de cursos que ha organitzat l'associació, els primers a nivell més introductori, i els de perfeccionament, un cop es va veure la voluntat de les artesanes amb artesans de renom.

Actualment, aquest grup els formen 13 artesanes que treballen diferents disciplines, una fa matalassos, tres treballen en teler, tres fan feltre, una tenyeix la llana, tres més teixeixen amb agulla, un curteix la pell i una fa coixins terapèutics amb llana, tots aquests productes xiqueta es venen a través de la botiga virtual www.xisqueta.cat.

Un dels objectius d'obrador xiqueta es donar a conèixer el territori, que està mantingut per un ofici, el de pastor, i tot això es deixa veure en cada una de els tres col·leccions que fins al moment hem tirat endavant.

La Caravana Xisqueta

L'objectiu:

L'objectiu de la Roulotte – caravana xisqueta és donar a conèixer el projecte Xisqueta (valorització de la llana de raça xisqueta, l'ofici de pastor i el treball artesà) a l'àrea d'influència del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, ja que és en la nostra zona on és menys conegut.

La difusió del projecte ha arribat lluny i sobretot a un públic/usuari molt especialitzat i coneixedor del món de la llana, el tèxtil i l'art.

Sense adonar-nos-en, el projecte ha anat agafant molt més ressó a fora del territori d'actuació que a dins del mateix. Les persones que habitualment conviuen amb els pastors i els ramats d'ovelles Xisquetes pràcticament no coneixen la tasca i l'activitat que desenvolupem i no han vist ni tocat mai la llana que de nou tornem a posar a disposició per a ser teixida. Amb la voluntat d'equilibrar

aquesta situació i aconseguir que la mateixa gent del territori conegui la tasca que fa l'Associació al voltant del desenvolupament local, la dinamització del sector primari i la divulgació entorn el coneixement del territori, s'inicia el projecte de sensibilització amb la caravana.

L'activitat:

L'activitat consisteix en tallers gratuïts oferts des de l'estructura mòbil "Roulotte – Caravana Xisqueta" als pobles petits de les comarques de l'àrea d'influència del Parc Nacional. Són tallers de petit format, degut a les dimensions de la caravana, i que tindran una durada aproximada de dues hores i seran impartits pels artesans del projecte xisqueta.

Aquests tallers tractaran les diferents tècniques i formats de llana xisqueta, inclouran una breu introducció del projecte obrador xisqueta, de la raça i de l'ofici de pastor.

Els diferents tallers que s'ofereixen són:

- Els Processos de la llana. En aquest taller s'explica com des que es xolla el velló de l'ovella s'arriba al fil per poder teixir, s'explica el rentat, el cardat i el filat tant amb fus com amb filosa.
- El Feltre. El feltre és una tècnica mil·lenària per obtenir teixit. Amb llana, aigua calenta i sabó obtindrem teixits. El feltre fou el primer material teixit utilitzat per l'home.
- Les tècniques de teixit. Un dels materials que té Obrador xisqueta és la llana filada, i aprendrem a teixir, amb diferents estris, ganxet, agulla, o amb els dits.
- La pell. La pell dels animals abans de poder-la treballar per fabricar peces s'ha de curtir, i aprendrem a fer-ho de la manera tradicional, sense l'ús de productes químics, un cop tinguem la pell, aprendrem com s'elaboren els morralets o sarrons.
- Els matalassos. Aprendrem la tècnica de fabricació de matalassos, com s'ha de picar la llana per estovar-la i que quedi flonja, com s'ha de farcir, i per acabar aprendrem la tècnica de cosit de matalàs anglès.

Els formadors:

Després de 4 anys de treball i d'haver aconseguit una bona tècnica, cadascuna en la seva disciplina, són les artesanes d'obrador xisqueta les que imparteixen aquests cursos. Ja tenen experiència donat que fa uns anys que imparteixen cursos a professionals, a escoles i a persones interessades en conèixer els usos de la llana de tot el territori català.

Lila, Bàrbara i Ester, tallers de feltre

Lina, tallers introductoris del procés de la llana

Edu, El curtit de la pell i l'elaboració de morralets (sarrons)

Carme Vergés, Carme Bonifaci, Sílvia Frias, tècniques de teixit

Sílvia Valls, fabricació de matalassos

Usuaris de la caravana:

La caravana està pensada com un servei gratuït en la seva primera etapa de vida. Amb l'ajut del Parc Nacional volem visitar els diferents poblets durant la primavera 2013. Volem dinamitzar aquests llogarrets i donar una mica d'alegria a aquests pobles a través d'activitats amb materials molt vinculats al territori.

El públic objectiu, al qui ho volem adreçar, és principalment gent gran i infants. Els primers, els més grans, perquè són els habitants permanents d'aquests poblets, i els segons, els infants – la canalla – d'aquests poblets que un cop han finalitzat la jornada escolar tornen a casa amb els seus pares o padrins. Amb ells i elles introduïrem les tècniques inicials vinculades al treball de la llana incidint en la pedagogia lúdica i l'aprenentatge a través de l'experimentació del material. Al darrera dels tallers, també hi ha una feina, que la considerem de sensibilització, i que és un aspecte estratègic en el nostre projecte: el coneixement d'un ofici, d'una raça i del territori.

Calendari d'activitats

ALTA RIBAGORÇA

6 dies

	Localització	Artesana	Tipus de taller	Dia	Hora
Taller 1	Taüll	Bàrbara Grosskopf	Feltre	16 d'abril	17-19
Taller 2	Vilaller	Lila	Feltre	17 d'abril	17-19
Taller 3	Vilaller	Carme Bonifaci	Ganxot + dits	17 d'abril	19-21
Taller 4	Barruera	Lila	Feltre	19 d'abril	17-19
Taller 5	Boí	Lina Ratia	Procés de la llana	22 d'abril	17-19
Taller 6	Durro	Edu Marín + OX	Carteres de pell	24 d'abril	17-19
Taller 7	Erill la Vall	Lila	Feltre	26 d'abril	17-19

PALLARS JUSSÀ

6 dies

	Localització	Artesana	Tipus de taller	Dia	Hora
Taller 1	la Plana de Montrós	Lila	Feltre	30 d'abril	9--11
Taller 2	la Plana de Montrós	Lila	Feltre	30 d'abril	11--13
Taller 3	la Torre de Cabdella	Lina Ratia	Procés llana	2 de maig	17-19
Taller 4	Espui	Lila	Feltre	6 de maig	17-19
Taller 5	Pobellà	Lina Ratia	Procés llana	8 de maig	17-19
Taller 6	la Pobleta de Bellvei	Edu Marín + OX	Carteres de pell	10 de maig	17-19

PALLARS SOBIRÀ

16 dies

	Localització	Artesana	Tipus de taller	Dia	Hora
Taller 1	Sort	Bàrbara Grosskopf	Feltre	13 de maig	16,30-18,30
Taller 2		Silvia Valls	Coixins de llana		18,30-20,30
Taller 3	Llessui	Edu Marín + OX	Carteres de pell	16 de maig	17-19
Taller 4	Llessui	Bàrbara Grosskopf	Feltre	17 de maig	17-19
Taller 5	Altron	Bàrbara Grosskopf	Feltre	20 de maig	17-19
Taller 6	Olp	Silvia Valls	Coixins de llana	22 de maig	17-19
Taller 7	Sort	Carme Vergés	Agulla (ganxet)	25 de maig	18-20
Taller 8	Estaron	Lina Ratia	Feltre + Filar	27 de maig	17-19
Taller 9	Escaló	Carme Vergés	Agulla (ganxet)	29 de maig	17-19
Taller 10	Espot	Ester Sánchez	Feltre	31 de maig	17-19
Taller 11	Espot	Carme Vergés	Agulla (ganxet)	1 de juny	18-20
Taller 12	la Guingueta d'Àneu	Sílvia Frias + OX	Agulla (ganxet)	3 de juny	17-19
Taller 13	Esterra d'Àneu	Bàrbara Grosskopf	Feltre	5 de juny	16,30-18,30
Taller 14					18,30-20,30
Taller 15	Isavarre	Ester Sánchez	Feltre	7 de juny	17-19
Taller 16	Sorpe	Carme Vergés	Agulla (ganxet)	10 de juny	17-19
Taller 17	València	Silvia Valls	Coixins de llana	12 de juny	17-19
Taller 18	Esterra d'Àneu	Silvia Valls	Coixins de llana	15 de juny	18-20

VALL D'ARAN

7 dies

	Localització	Artesana	Tipus de taller	Dia	Hora
Taller 1	Salardú	Ester Sánchez	Feltre	17 de juny	17-19
Taller 2	Arties	Carme Bonifaci	Ganxot + Dits	19 de juny	17-19
Taller 3	Gessa	Carme Bonifaci	Ganxot + Dits	20 de juny	17-19
Taller 4	Aubert	Carme Bonifaci	Ganxot + Dits	25 de juny	17-19
Taller 5	Vielha	Carme Bonifaci	Ganxot + Dits	28 de juny	18-20
Taller 6	Vielha	Ester Sánchez	Feltre	29 de juny	17-19
Taller 7	Escunhau	Ester Sánchez	Feltre	1 de juliol	17-19

+ informació:

Persona de contacte: Montse
Telèfon: 973621440
Correu: info@obradorxisqueta.cat
Web: www.obradorxisqueta.cat